

Revideret 2017-06-20

Kom hurtigt i gang med kalkulation i Kalkia Professionel.

Denne beskrivelse er **en øvelse du bør gennemarbejde.**

Den giver et eksempel på oprettelse af et projekt samt oprettelse af mapper i projektet svarende til en tilbudsliste i to niveauer.

I mapperne oprettes varelinjer.

BEMÆRK, der forekommer ofte udskiftning af materialer og dermed EAN-numre eller vare navne (alias), så hvis en vareoprettelse nævnt i denne opgave ikke fungerer, så er materialet formentlig udgået efter opgaven er skrevet. Prøv evt. med dele af aliaset (navnet), ellers spring oprettelsen over.

Oprettelsen af diverse linjerne er kun eksempler med nogle få linjer i hver mappe, du må således selv eksperimentere med oprettelse af tilsvarende linietyper i mapperne.

Der afsluttes med angivelse af faktorer og rabatter.

Opret et projekt.

Du skal oprette et projekt der hedder "Parcelhus".

Venstreklik på værktøjslinjens ikon, visende et blankt ark, "ny" (eller anvend genvejen Ctrl+N).

Du skriver Titlen (navnet) på dit projekt i dialogboksen, og vælger den byggeritype der er gældende for dit byggeri (Vælg i dette tilfælde Alle byggerityper) og klik på OK.

Dit projekt er nu oprettet.

Fik du ikke døbt projektet "Parcelhus" kan du omdøbe dit nye projekt ved at markere det og taste F2 for rediger, og døb så projektet Parcelhus.

Gem dine ændringer.

Kalkia er et dokumentorienteret program, derfor er det meget vigtigt, med rimelige mellemrum, at gemme de ændringer, som du er tilfreds med, tast på værktøjslinjens ikon "Gem" (symbolet er en diskette) eller anvend genvejstasten Ctrl+S.

Det kan ikke siges tydeligt nok, men **husk det nu!!**

Opret undermapper i projektet.

Du skal oprette fem mapper I projektet, og derefter tre mapper under en af disse fem mapper.

Der skal oprettes mapper for *Stikledning*, *Tavler*, *Kraftinstallation*, *Lysinstallation* og *Armaturer*.

I mappen *Armaturer* oprettes tre mapper for belysninger, *Enøk Midi Plafond 1200 LED 25W 3K hvid*, *Solar UTIN 220 60W* og *Ledvance Linear 1200mm 1400lm 14W 3K*

For at oprette ovennævnte mapper højreklikker du på projektmappen "Parcelhus" og venstreklik herefter på "tilføj mappe" eller anvender genvejen Alt+Ins.

Du har nu oprettet den første mappe. Du mangler nu at oprette yderligere 4 mapper, hvilket hensigtsmæssigt kan gøres nu.

Højreklik på den oprettede "Ny mappe" og tast på "Indsæt mappe" eller benyt genvejstasten "Ins".

Gentag dette til du har oprettet det ønskede antal mapper (i denne opgave i alt 5 mapper). Du mangler nu at tekste de fem mapper, som alle nu hedder "Ny mappe". Marker den øverste mappe, tast F2 og skriv Stikledning, tast Enter og brug "pil ned" for at markere næste mappe, tast F2 og skriv Tavler, gentag dette for tekstning af de øvrige mapper. Du skal nu oprette tre mapper under mappen "Armaturer". Højreklik på mappen Armaturer og venstreklik her efter på "tilføj mappe" eller anvender genvejen Alt+Ins. Højreklik 2 gange på ny mappe og venstreklik herefter på "indsæt mappe" eller anvend genvejen Ins. Navngiv de tre mapper *Enøk Midi Plafond 1200 LED 25W 3K hvid*, *Solar UTIN 220 2D 16W* og *Ledvance Linear 1200mm 1400lm 14W 3K.*, ved først at taste F2 for rediger og skriv herefter ovennævnte tekster.

Definer mappetype

Højreklik på mappen "Armaturer" og vælg "Egenskaber" eller anvend genvejstasten Alt+Enter. Vælg her mappetypen "Tilbud". Du har nu angivet at **mappen** "Armaturer" i lighed med mappen "Parcelhus" **er en tilbudsmappe** (farven på disse mapper er grøn). En **Tilbudsmappe** er en mappe, der indeholder **tilbudspunkter** til brug for tilbudslisten. I projektmappen Parcelhus er denne markering sat automatisk, idet det antages, at en projektmappe altid indeholder tilbudspunkter. Oprettelse af mapper kan i større sager udføres mere rationelt, ved at oprette grupper af mapper uden at navngive disse, og derefter navngive dem under fanebladet "Indhold".

Indhold

Her oprettes alle de Materialer, Arbejdsydelser og Montager (materiale med arbejds løn) du skal levere og montere i dit projekt.

Linjeoprettelser i mapper

En linje som skal repræsenterer et materiale oprettes altid på fanebladet "Indhold", i kolonnen "Nummer" og skal indtastes ved at skrive hele EAN nummeret, de sidste 6 cifre af EAN nummeret eller materialets alias.

En linje som samtidigt skal indeholder montagen (arbejdstid) for det fundne materiale, **SKAL** altid, efter EAN nummeret, påføres en 2 cifret montagekode. Disse montagekoder vil du hurtigt lærer når du begynder at arbejde med Kalkia, men her i starten er det vigtigt at du kan huske en kode, nemlig 00. Hvis du taster 00 efter materialets nummer, så får du den montagekode som findes (hvis der kun er en kode), eller du får et søgeresultat med dine valgmuligheder (hvis der er flere koder)

Lokale emner, numre for moduler (sammensatte montager), tekstlinjer og blanke linjer kan også oprettes.

Vi skal i det følgende oprette disse forskellige linjetyper i mapperne.

OBS: Det er vigtigt at de punktummer som formaterer nedenstående EAN numrene, kun er vist for at du lettere kan læse numrene! Disse punktummer skal **IKKE** testes når du indtaster EAN numre og montagekoder!

Opret linjer i "Stikledning".

Venstreklik på mappen "Stikledning", vælg her efter fanebladet Indhold og marker så første linie i Nummerkolonnen, du er nu klar til linieoprettelse.

Efter de angivne 8 linjer beskrives, hvorledes de forskellige linjer kan/skal oprettes.

Følgende linjer skal oprettes:

1.	00.00001.100112.12	Kabelgrav i jord	35 m
2.	57.02950.198145.12	NOIKLX 5G10 i jord	25 m
3.	57.02950.198145.11	NOIKLX 5G10 i rør	15 m
4.	53.03775.000019.12	Kabeldæk 2,0x100mm i jord	35 m
5.	57.07157.470742.10	PR 50mm i rille	2 stk
6.	+035138	Kabeltilslutning 2-5 leder 10-16 mm ²	2 m
7.	999905.275.801	Gennemføring i beton 30 cm 10-20mm	1 stk
8.	57.02665.500042.80	Dækskinne 35mm 1mm på beton	1 m

Opret linie 1 –

skriv **kabelg** og tast Enter, vælg nu "Find nærmeste" en søgning i kartotekerne giver dig nu et søgeresultat hvor kabelgraven er fundet. Bemærk der er et + foran nummeret, dette betyder at der er oprettet arbejds-løn på emnet, i dette tilfælde er prisen dog Kr. 0,- du markerer nu linien med oplægningskoden 12 og tast så "Enter" og linien oprettes i dit indhold, tast antallet 35 og tast igen "Enter".
Linien er oprettet via aliassøgning.

Opret linie 2 –

skriv **5*10+12** og tast "Enter", angiv antal og tast igen "Enter". Linjen er oprettet via aliassøgning. (5 står for antal ledere i kablet, * er gangetegnet i taltastatur, 10 står for kablets tværsnit og + står for at kablet er med jordleder, denne "kodning" er gældende for alle CU kabler, prøv evt. selv andre dimensioner. 12 er montagekoden for "i jord").

Opret linie 3 –

tast **Ctrl+Enter** (hold tasten Ctrl nede og tast Enter), tast montagekoden **11** (i rør) og tast Enter, angiv antal og tast Enter.
Linien er oprettet via gentagefunktion for EAN-nummer fra foregående linie med tilføjelse af montagekode.

Opret linie 4 –

skriv **00001912** og tast Enter, angiv antal og tast Enter.
Linien er oprettet via de sidste seks cifre af EAN-nummer + montagekode. Alle seks cifre skal tastes. Du kan være ude for, at nummeret ikke er entydigt, og får så mulighed for at "Finde nærmeste" hvor du får flere numre at vælge mellem. Du markerer det ønskede materiel, taster [Enter], angiver antal og taster Enter. (husk at klikke på + og marker en linie hvor arbejds-lønnen er påført hvis dette skal med).

Opret linie 5 –

skriv EAN-nummeret efterfulgt af montagekode 10 (i rille) **570715747074210** og tast Enter, angiv antal og tast Enter.

Linien er oprettet med hele EAN-nummeret plus montagekoden, **HUSK** der skrives **ikke** punktummer som i formateringen.

Opret linie 6 –

skriv **+035138** og tast Enter, angiv antal og tast Enter.

Linien er oprettet via nummer for modul.

Opret linie 7 –

Skriv g80 og tast Enter, vælg find nærmeste emne, og vælg den rigtige gennemføring.

Ved søgning efter andre gennemføringer skriv g for ”gennemføring” efterfulgt af montagekode, 30 = træ, 60 = tegl, 80= beton.

Linien er oprettet via alias.

Når EBA frigives vil følgende mulighed også kunne anvendes:

Tast på symbolet for ”Globale emner” (F6) på værktøjslinien, tast på symbolet for ”Ydelsesgrupper” (uret), åben mappen ”Forarbejde ...), åben mappe ”Gennemføring”, åben mappe ”100140 Beton”, gå i mappe med aktuel hul størrelse, marker aktuel hul, tast Enter.

Linien er oprettet via emne fra Ydelsesgrupper.

Opret linie 8 –

skriv **dæks** og tast Enter, og find nærmeste. Her søge videre med piltasten ned på den aktuelle dækskinne 35, hvorefter du taster + for at få arbejdslønnen med, og her pile ned på den ønskede montageform 80, tast Enter, angiv antal og tast Enter.

Linien er oprettet via aliassøgning og angivelse af montageform.

Du har nu oprettet linjer i din første mappe, og kan fortsætte med oprettelse i mappen Tavler. **Har du husket at gemme?**

Opret linjer i "Tavler".

Venstreklik på mappen "Tavler", klik her efter på fanebladet Indhold og marker så første linie i Nummerfeltet, du er nu klar til linieoprettelse.

Efter de angivne 16 linjer beskrives, hvorledes de forskellige linjer skal oprettes.

Du skal oprette en del af linjerne efter samme princip som i "Stikledning", og du må henholde dig til oprettelsesbeskrivelsen for disse linjer.

Der skal i denne mappe yderligere oprettes **tekstlinjer, blanke linjer og lokale Linjer**

Følgende linjer skal oprettes:

1.	Målertavle:	
2.	Blank linie	
3.	57.03302.027168.60 Målerskab IM-s 169A1010 på tegl	1 stk.
4.	57.03302.027304.03 Lågesæt, hvid 169A1109	1 stk.
5.	57.03302.027335.03 Isolationsplade 169A1115	1 stk.
6.	57.03302.027281.03 TV-T dåse u. låg 169A1102	1 stk.

7.	57.03302.027267.03 Antennetilslutning 169A1080	1 stk.
8.	57.03302.026864.03 Låg, hvid 169A0195	1 stk.
9.	Blank linie	
10.	Blank linie	
11.	Gruppetavle:	
12.	Blank linie	
13.	grtavle60 Færdig tavle mont. i/på tegl 1 stk. Mat pris 1360,00	Operationstid 02:15:00
14.	84.30399.019772.03 Sikring D01 10A	5 stk.
15.	84.30399.019789.03 Sikring D01 16A	3 stk.

Opret linie 1 Marker tekstfeltet og skriv **Målertavle:** tast **Enter** to gange.
Du har nu oprettet en tekstlinje med den skrevne tekst, og markøren er placeret på næste linje i kolonnen nummer.

Opret linie 2 Tast pil til højre, så du står i tekstfeltet, tast herefter på **mellemlinjestasten** (lav et blanktegn) og tast **Enter** to gange.
Du har oprettet en tekstlinje uden tekst (en blank linie).

Opret linie 3-8

Opret disse linjer på forskellig måde. Nogle oprettes med EAN-nummer og montagekode, nogle med sidste seks cifre af EAN-nummer og montagekode, og andre med navn og montagekode, eller med nummer fra landspriskuranten.

Prøv at gå i "Vis emne" for linien "Samarbejdstillæg (stort)" når du **har oprettet** denne med det angivne LPK nr., **Marker herefter linien, tast Alt+Enter**, og se her hvilket alias, der også kan benyttes til denne oprettelse.

Opret linien igen denne gang ved hjælp af det fundne alias (der skal ikke tilføjes montagekode, da det jo ikke er et materiel men en LPK-ydelse).
Du har nu oprettet linien 2 gange og det er 1 for meget.

Denne **ekstra linie slettes** nu ved at du markere linien og der efter at **taste Ctrl + Delete**.

Prøv også at anvende 00 som montagekode på de forskellige materialer. 00 fungerer som en "hjælpe kode" der kan anvendes hvis man ikke kender koden på den montageform man ønsker. Findes der kun en montage så giver Kalkia dig den uden at spørge yderligere, findes der flere, så får du et søge resultat, hvor du kan vælge mellem de forskellige muligheder ved at taste på +

Opret linie 9-10 Opret to blanke linjer.

Opret linie 11 Opret en tekstlinje med teksten "Gruppetavle":

Opret linie 12 Opret en blank linie.

Opret linie 13 Denne linie har et indhold som ikke findes i kartotekerne, altså et "Lokalt emne"
Skriv i nummerfeltet **grtavle60**, tast Enter.

Du vil nu få mulighed for at søge videre i de eksisterende kartoteker, vælg ”opret nyt emne”.

Nu vil du se at der bliver oprettet et emne med nummeret grtavle60. I tekstfeltet skriver du Gruppetavle færdigmont., og tilføjer herefter den aktuelle materialepris og den aktuelle operationstid for monteringen.

Operationstiden kan, under oprettelse og redigering, angives/tastes valgfrit i ét af følgende formater:

1) 0,0t benyttes ved angivelse af timer med decimaler, f.eks. 1,5t for 1½ time.

2) 0,0m benyttes ved angivelse af minutter med decimaler, f.eks. 5m for 5 minutter.

3) 0,0s benyttes ved angivelse af sekunder med decimaler, f.eks. 30s for 30 sekunder.

4) 0,0 (decimaltal uden specifikation) opfattes som 0,0m, så der antages minutter hvis intet andet er oplyst

5) tt:mm benyttes ved angivelse af timer og minutter, f.eks. 1:30 for 1 time og 30 minutter.

6) tt:mm:ss benyttes ved angivelse af timer, minutter og sekunder, f.eks. 1:5:30 for 1 time, 5 minutter og 30 sekunder.

Tast Enter og du er tilbage i indhold, hvor du tilføjer antal, og igen taster Enter for at færdiggøre din nyoprettede linie.

Et hvilket som helst sted i dit projekt kan du nu anvende dette lokale emne ved at taste grtavle60.

Gruppetavlen havde ikke noget EAN-nummer, du tildelte den et ”nummer” der hedder ”grtavle”, du kunne have valgt et rigtigt nummer eller et andet nummer(alias).

Angivelsen 60 efter grtavle fortæller systemet, at tavlen er monteret ”på tegl”, denne tekst skrives automatisk.

Du skal forestille dig, at du har fået tavleprisen fra en bestemt leverandør af gruppetavler (LK), og derfor ønsker at have mulighed for at rabatgive specielt for denne leverandør.

Klik på værktøjsliniens ikon ”Lokale emner” eller tast F8

Du er nu i kartoteket ”Lokale emner”. Højreklik på dit ”lokale emne” ”grtavle” og vælg undermenuen Rabatgruppe. Du kan nu søge i hhv. Nummer og Navn for de forskellige leverandører, og disses tilhørende rabatgrupper, dette gøres ved at klikke i de forskellige kolonner som kommer frem, og skrive sine søge ord. **Find leverandøren LK**, og denne leverandørs **rabatgruppe Y-numre Tavler**. Når du har fundet den rigtige leverandør og den rigtige rabatgruppe, taster du ”Enter” og emnet er redigeret til denne rabatgruppe.

Opret linie 14-15

Prøv at oprette disse to linjer med alias (**sikring**)

Du har nu oprettet linjer i mappen Tavler, og kan fortsætte med oprettelse i mappen Kraftinstallation. **Har du husket at gemme?**

Opret linjer i "Kraftinstallation".

Marker mappen "Kraftinstallation", tast med musen på fanebladet Indhold og marker med musen Nummerfeltet, du er nu klar til linieoprettelse.

Efter de angivne linjer beskrives, hvorledes de forskellige linjer skal oprettes.

Du skal oprette linjer med systemets **Moduler** (sammensatte ydelser).

Følgende linjer oprettes:

1. **+003563** Komfurinstallation med komfurudtag 1 stk.
2. **+003566** Komfurinstallation med opus66 komfurudtag 1 stk.
3. **+004710** Tomrørsinstallation m. dåse/låg 1 stk.

Opret linie 1 –

Skriv **+003563** og tast Enter, skriv antal *1*, tast Enter.

Du har nu oprettet linie 1 som en genvej til modulet, hvilket betyder, at linien er oprettet som en modulmappe (bemærk Modulmappesymbolet i projektoversigten, som ses, hvis du klikker på + foran Kraftinstallation), i en sådan mappe **kan du ikke** foretage rettelser.

Du kan, ved at markere med musen på symbolet i projektoversigten, få indholdet af mappen at se.

Hvis du kan acceptere indholdet i mappen, og dermed ikke behøver at rette i indholdet, kan du lade mappen forblive en modulmappe.

Opret linie 2 –

Skriv **+003566** og tast Enter, skriv antal *1*, tast Enter.

Du har nu oprettet linie 2 på samme måde som linie 1.

Hvis indholdet ønskes ændret, fordi det ikke svarer til den aktuelle opmåling, kan du i Indhold, markere linien, højreklikke med musen, og derefter venstreklikke med musen på punktet "Omdan til mappe" (eller taste Ctrl+M), hvis du siger "Ja" til "Omdan til mappe", får du ændret mappen til en Standard mappe, som du frit kan redigere, som om du selv havde oprettet alle linjer.

Prøv at **rette mappens indhold**, ved at markere mappen og stå i Indhold, marker antal feltet for "PR 20mm i/på loftforskalling" og ret antallet fra 6 til 10, tast pil ned, og du har ændret rør i loft til 10 mtr., tast pil ned én gang mere og ret mængden af ledning fra 50 til 70, tast pil ned.

Udover rettelse af indholdet i mappen, har du også mulighed for at **rette mappens tekst**, det kan du prøve at gøre ved at gå i indhold i den mappe hvor du oprindeligt tastede +003566 og her gå i kolonnen Tekst og her **ændre teksten "Komfurinstallation med stikkontakt" til "Installation for vaskemaskine med stikkontakt"**, tast Enter.

Når en modul er omdannet til en standardmappe, vises mappennummeret med parentes omkring.

Opret linie 3 –

Opret linie 3 som linie 2 og foretag egne rettelse af indholdet.

Du har nu oprettet linjer i mappen Kraftinstallation, og kan fortsætte med oprettelse i mappen Lystinstallation. **Har du husket at gemme?**

Opret linjer i "Lysinstallation"

Marker mappen "Lysinstallation", tast med musen på fanebladet Indhold og marker med musen Nummerfeltet, du er nu klar til linieoprettelse.

Prøv selv at foretage oprettelser af linjer i denne mappe.

Brug kataloger, prislister, EL-OVERSLAGs prisbogen eller din egen hukommelse som adgangsnøgle til linieoprettelserne. EL-OVERSLAGs prisbogen anvendes i den trykte udgave ved at taste de angivne numre, Den elektroniske udgave af EL-OVERSLAGs prisbogen er integreret i din Kalkia, og du kan klikke på værktøjsliniens ikon "Prisbog" (F7) søge rundt, finde dine montager, overføre dem i din indkøbskurv og herefter, når du har fundet de linjer, du ønsker, at overføre det hele til dit indhold. Husk også at påføre antal når du har overført til Indhold.

Du kan efter oprettelsen af lysinstallationen oprette linjer i de tre mapper under Armaturer. **Har du husket at gemme?**

Opret linjer i mapper under " Armaturer".

Klik med musen på + foran mappen "Armaturer" for at åbne denne mappes underniveauer, **marker mappen " Enøk Midi Plafond 1200 LED 25W 3K hvid "**, tast med musen på fanebladet Indhold og marker med musen Nummerfeltet, du er nu klar til linieoprettelse.

Efter de angivne linjer beskrives, hvorledes de forskellige linjer skal oprettes.

1. 70.21981.418984.60 **Enøk** Midi Plafond 1200 LED 25W 3K hvid på tegl 1 stk.

Opret linjer –

Opret linje som du selv synes. Du kan evt. forsøge at taste, det der er fremhævet med **fed** skrift.

Opret herefter linjer i mappen " *UTIN 220 60W* "

1. 57.05155.422008.60 NSC **UTIN 220 60W** GLS hvid på tegl 1 stk.
2. 40.52899.924574.03 Parathom Classic.E27 240V 27K 470LM 5,0W-40W 1 stk.

Opret linjer -

Opret de to linjer som du selv synes. Hvis det du forsøger, ikke lykkes, kan du altid oprette med det komplette EAN nummer, eller de sidste 6 cifre af EAN nummeret, efterfulgt af montagekoden.

Opret herefter linjer i mappen "*Ledvance Linear 1200mm 1400lm 14W 3K*"

1. 40.58075.000322.30 Ledvance **Linear** 1200mm 1400lm 14W 3K på træ 1 stk.
2. 57.02950.253660.03 Ledning **PKAJ 3G0,75 Hvid** 2 m

Opret linjer -

Opret de to linjer ved at taste, det der er fremhævet med **fed** skrift.

Husk ingen mellemrum, bindestreger eller skråstreger i aliaser, samt at montagekoden altid skal skrives efter navnet, og stadig uden mellemrum eller punktum.

Hvis en oprettelse ikke lykkes p.g.a. forkert navn (systemet spørger, om du vil finde nærmeste), kan du forsøge dette og måske yderligere at forfine din søgning i "Find".

Prøv f.eks. kun at skrive **Linea** og så lade "Find" arbejde for dig.
Husk når du anvender "Find" så skal du **IKKE** medtage montagekoden.
Montagen får du med ved at trykke på + på det fundne materiale og her
efter markerer den ønskede montage og herefter at taste Enter.
Har du husket at gemme?

Kalkuler og færdiggør priserne til bruttopriser.

Du har nu oprettet hele projektet, og skal kalkulere, og færdiggøre priserne til bruttopriser.
Faktorer og rabatter må du selv påføre på den måde, du ønsker at færdiggøre priserne på, dette forgår på
fanebladene **Akkordberegning, Grundlag og Sammenstilling.**

Udfør altid den afsluttende kalkulation fra projektets øverste niveau, da angivelser af procentfaktorer
og justeringer udføres for den markerede mappe **og** dens underliggende hierarki.

Listepriser, nettopriser, kostpriser, bruttopriser.

De indlæste priser for materialer vil oftest være Listepriser, disse priser minus evt. rabat er Nettoprisen og
denne pris multipliceret (ganget) med K-faktoren (Kostprisfaktoren) er Kostprisen. Kostprisen
multipliceret med B-faktoren (Bruttofaktoren) er Bruttoprisen.

Akkordberegning, Grundlag og Sammenstilling

Akkordberegning

Her færdiggør du de omkostninger, du skal afregne med dine svende, for at svendene kan udføre
de beregnede arbejdsopgaver.

Her kan du angive/redigere Byggeritype og Betalingsfaktoren for arbejder udført efter
overenskomstsmæssig Akkord.

Her ud over kan du tilføje brugerdefineret betalinger efter behov.

Efter redigering af Akkordberegning har du det endelige overblik over Arbejdstimer og Betaling
af dine svende for disse timer, for dit projekt.

Beløb fra "Akkordberegning" overføres automatisk til "Grundlag" for videre behandling til
Bruttopris.

Har du husket at gemme?

Sammenstilling

Her færdiggør du de materiale indkøb, du skal foretage, for de beregnede arbejdsopgaver kan udføres.

Rabatter på materialer angives ved med musen at klikke på fanebladet Sammenstilling, når du står på **projektets øverste niveau**.

Her angiver du de rabatter, du ønsker at kalkulere de forskellige rabatgrupper med eller evt. overstyre faktorer for nogle rabatgrupper. Det er også muligt at fjerne tillæg for befæstelse for diverse rabatgrupper. Husk at bringe siden i redigeringsstilstand ved at klikke på knappen ”Rediger” som beskrevet under ”Grundlag”.

Hvis du i Leverandøroversigten (klik på værktøjslinien) under den pågældende Leverandør, har oprettet dine egne rabatter, vil systemet automatisk foreslå denne rabat i projektet, men du har naturligvis mulighed for at overstyre denne rabat i en aktuel sag.

Hvis du i kalkulationen har benyttet lokalt oprettede emner, skal du som tidligere nævnt, huske i kartoteket Lokale emner, at angive leverandør og rabatgruppe for den pågældende vare.

Beløb fra ”Sammenstilling” overføres automatisk til ”Grundlag” for videre behandling til Bruttopris.

Har du husket at gemme?

Grundlag

Her færdiggør du den samlede pris for de beregnede arbejdsopgaver, som du skal fakturere kunden.

Faktorer oprettes ved, at du markerer projektets **øverste niveau**, og klikker med musen på fanebladet Grundlag, hvorefter det er muligt at angive diverse procenttillæg til henholdsvis materialernes og arbejdsloønnens priser, når du har bragt siden i redigeringsstilstand ved at klikke på knappen ”Rediger”.

For materialepriser kan angives procentsatser for fastpristillæg, befæstigelse, svind, omkostninger, og avance.

For arbejdslønnen kan angives procentsatser for fastpristillæg, sociale ydelser, omkostninger, og avance.

Du kan selv **indføje andre omkostningstyper** ved at højreklikke hvor omkostningen ønskes oprettet og vælg ”Tilføj sats”.

Efterhånden som procentsatserne oprettes opbygges faktorer og pris for sagen, når du til sidst bringer siden ud af redigeringsstilstand, ved igen at klikke på knappen ”Rediger”, vises den gennemregnede pris inkl. dine redigerede procentsatser.

Når du står på projektets øverste niveau for at oprette faktorer, betyder det, at du får oprettet nogle faktorer for projektet, som er gældende for hele projektet, med mindre du efterfølgende opretter andre faktorer nede i hierarkiet. Hvis dette gøres, vil disse faktorer **overstyre projektfaktorerne** for denne mappe og gælde for eventuelle mapper under denne.

En overstyret mappe, blive markeret med en ”turkis note”

Har du husket at gemme?

Et godt råd vedr. faktorer og rabatter:

Når du kan styre kalkulationen med faktorer og rabatter, som er gældende **for hele projektet**, (når du står på projektets øverste niveau) er kalkulationen mere overskuelig. **Brug derfor kun overstyring på underliggende niveauer når det er helt uundgåeligt.**

Projektet udskrives

En udskrift igangsættes ved enten at klikke med musen på printersymbolet på værktøjslinien, eller ved at taste Ctrl+P.

Du vil herefter komme ind i en udskriftdialogboks, som giver forskellige valgmuligheder (Layout) som definerer udskrifternes omfang.

Du kan ved at åbne Layout få mulighed for at standardudskrive det aktuelle projektniveau (den markerede mappe med evt. underliggende mapper) som "Total liste stående", "Total liste liggende" eller "Tilbud"

Vis udskrift

Samtlige udskrifter i Kalkia kan foretages til skærmen, så de kan ses igennem, inden de sendes til printeren.

Vis udskrift kan aktiveres fra udskriftdialogboksen, via punktet "Vis "udskrift"

Komplet projekt udskrives

En komplet udskrift omfatter normalt en udskrift af tilbudspunkter, samt lokale mapper med deres indhold af linjer.

Udskriften kan dog ved ændring af markeringerne blive mere eller mindre omfattende.

Udskriften **Total liste stående** har følgende omfang:

Grundlag og sammenstilling (faktor- og justeringsboks) udskrives for Overstyrede mapper.

Tilbudsmapper udskrives med linjer som **bruttopriser** i alle kolonner.

Overstyrede mapper og lokale mapper udskrives med linjer som **listepriser, og** kolonner visende Materiale- enhedspris og mængdepris, og for Arbejds løn- enhedspris og mængdepris.

Udskriften **Total liste liggende** har følgende omfang:

Denne udskrift svarer til Total liste stående, men er tilføjet kolonnen Samlet mængdepris, denne kolonne udskrives som **bruttopris**.

Udskriften **Tilbud** svarer til tilbudslstens punkter og har følgende omfang:

Grundlag og sammenstilling (faktor- og justeringsboks) udskrives for Overstyrede mapper.

Tilbudsmapper udskrives med linjer som **bruttopriser** i alle kolonner.

Overstyrede mapper og lokale mapper udskrives ikke.

Eget layout.

Hvis du ønsker dit eget udskriftlayout, kan dette udføres ved, at du i dialogboksen "Udskriv" klikker på ikonet "NY" eller "Kopier" Du kan nu fjerne eksisterende markeringer eller indsætte nye markeringer og derved bestemme udskriftomfanget.

Det er muligt på fanebladet Omfang at vælge om Grundlag og sammenstilling ønskes udskrevet.

Du kan også definere hvilke prisniveauer (liste, netto, kost, brutto) du ønsker dine priser skrevet ud på, for hhv. Materialepris, Arbejde og Samlet pris.

Egne layouts kan benyttes i en aktuel situation, eller de kan gemmes og benyttes i andre situationer, hvis du på det generelle faneblad tildeler det nye layout et nyt navn.

Materialeliste udskrives

Hvis du åbner fanebladet Sammenstilling, og klikker på materialelisten (ikonet med skruen) og derefter klikker på printer ikonet får du mulighed for at udskrive materialeliste for det aktuelle niveau som listepriis for enhedspris og for samlet pris.